

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL
REPUBLICII MOLDOVA
INSTITUȚIA MEDICO-SANITARĂ
PUBLICĂ
„CENTRUL MEDICILOR DE FAMILIE
MUNICIPAL BĂLȚI”

Str. Decebal nr. 101V, MD-3100, mun. Bălți
Tel. +373 231 75228; Fax. +373 231 72588,
<http://cmf-balti.md/> e-mail: cmfbalti@ms.md

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА
ПУБЛИЧНОЕ МЕДИКО-САНИТАРНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ „ЦЕНТР СЕМЕЙНЫХ
ВРАЧЕЙ МУНИЦИПИА БЭЛЦЬ”

Ул. Дечебал № 101В, MD-3100, мун. Бэлць
Тел. +373 231 75228; Факс. +373 231 72588,
<http://cmf-balti.md/>, e-mail: cmfbalti@ms.md

ORDIN

nr. 108 din 30.05.25

Cu privire la organizarea și desfășurarea activităților
în cadrul lunii de conștientizare a riscului pentru sănătate cauzat de buruiana
ambrozia

În conformitate cu calendarul evenimentelor Organizației Mondiale a
Sănătății, a prevederilor Programului național de control al bolilor netransmisibile
prioritare în Republica Moldova pentru anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea
Guvernului nr. 129/2023, precum și în temeiul Dispoziției Ministerului Sănătății al
Republicii Moldova nr. 106 - d din 26.05.2025 privind organizarea și desfășurarea
activităților în cadrul lunii de conștientizare a riscului pentru sănătate cauzat de
buruiana ambrozia,

ORDON:

1. A aproba planul de acțiuni privind organizarea și desfășurarea activităților în
IMSP „CMF mun. Bălți” lunii de conștientizare a riscului pentru sănătate cauzat de
buruiana ambrozia 02-30 iunie 2025.
2. Responsabile: psihologă Osoianu Lina (specialistă în educație pentru sănătate) și
Vacarciuc Margarita – asistentă medicală în educație pentru sănătate:
 - 2.1 Vor organiza și desfășura în mun. Bălți în perioada 02-30 iunie 2025 acțiuni de
conștientizare și prevenire a riscului pentru sănătate cauzat de buruiana ambrozia;
 - 2.2 Vor elabora/adapta suport de comunicare și de conștientizare a impactul
buruiei ambrozia asupra sănătății (material informativ, flyer, banere pentru social
media etc.);
 - 2.3 Vor totaliza și informa Centrul de Sănătate Publică Bălți către 23 iunie 2025,
privind rezultatele desfășurării lunii de conștientizare a riscului pentru sănătate
cauzat de buruiana ambrozia.

3. Șefele Centrelor de Sănătate (Ludmila Novac, Valentina Ciobanu, Natalia Vatamaniuc, Veronica Corloteanu-Bocancea, Silvia Marco, Larisa Belaia), șefele de secții (Elena Antoci, Valentina Naval, Svetlana Condrea-Ivanov, Tatiana Reșchitor, Viorica Corcimaru):

3.1 Vor organiza și desfășura în subdiviziuni activități în vederea creșterii gradului de conștientizare a impactul buruenii ambrozia asupra sănătății;

3.2 Vor asigura participarea activă a tuturor colaboratorilor și îndeplinirea acțiunilor preconizate, conform planului aprobat;

3.3 Vor prezenta informația privind măsurile realizate responsabilului în educație pentru sănătate către 13.06.2025.

4. Asistentele medicale:

4.1 Vor organiza și desfășura în teritoriile deservite și instituțiile subordonate activități de alfabetizare a populației în vederea creșterii gradului de conștientizare a impactul buruenii ambrozia asupra sănătății.

5. Controlul prezentului ordin mi-l asum.

Director

Pavel FLOREA

Ex. Lina Osoianu
Tel.: 079879534

PLAN

privind organizarea și desfășurarea lunii de conștientizare a riscului pentru sănătate cauzat de
buruiana ambrozia 02-30 iunie 2025 conform Dispoziției nr. 106 - d, din 26 mai 2025 a
Ministerului Sănătății RM.

Responsabil: Cabinetul educație pentru sănătate (CES)

Scopul: informarea și sensibilizarea cetățenilor mun. Bălți privind creșterii gradului de conștientizare a impactul buruenii ambrozia asupra sănătății

Nr. activ.	Activitățile (descrierea scurtă)	Perioada de realizare	Responsabilii	Materiale necesare	Indicatorii de progres
1.	Elaborare materialelor informative, multiplicarea și repartizarea prin Centrele de Sănătate și servicii, plasarea lor în locurile vizibile pentru pacienți. Identificarea spoturilor video la subiect și asigurarea derulării lor în holurile Centrele de Sănătate și servicii.	02-30 iunie	Osoianu Lina – psihologă (specialist CES) Vacarciuc Margarita – asistenta medicală CES	Materiale informaționale Spoturi video	Numărul de materiale informaționale repartizate
2.	Mediatizarea evenimentelor promovate și produselor informaționale pe paginile de socializare a Centrului Medicilor de Familie Bălți: Instagram și Facebook	02-30 iunie	Ludmila Dumbrăveanu – purtător de cuvânt CMF Bălți	Comunicat de presă Materiale informaționale Spoturi video	Numărul de publicații
3.	Alfabetizarea populației despre conștientizarea a impactul buruenii ambrozia asupra sănătății în cadrul convorbirilor individuale	02-30 iunie	Șefii CS Vacarciuc Margarita – asistenta medicală CES	Materiale informaționale	Numărul de convorbiri individuale Numărul de materiale informaționale repartizate

Suport informativ

În cadrul lunii de de conștientizare și prevenire a riscului pentru sănătate, cauzat de buruiana ambrozia – 2 – 30 iunie 2025

Pentru al doilea an consecutiv, luna iunie este dedicată conștientizării riscului pentru sănătate, cauzat de buruiana Ambrozia. În ultimii ani, alergiile la ambrozie a devenit o importantă problemă de sănătate la nivel global, atât din cauza agresivității cu care se manifestă, cât și a numărului în creștere persoanelor care suferă de acest tip de alergie.

Se estimează că la nivel global, până la 30% de persoane suferă de o alergie respiratorie. La nivel european, circa 23,2 milioane de oameni au fost afectați de alergie la ambrozie în a.2024. În Republica Moldova anual se atestă o creștere a cazurilor de rinită alergică sezonieră, cauzate de vegetație, inclusiv ambrozie: de la 8,6 cazuri la 10 mii de locuitori în a. 2019, la 13,9 cazuri la 10 mii locuitori în a.2023.

Ambrozia artemisiifolia, cunoscută popular sub numele de ambrozie, este o plantă erbacee anuală invazivă, originară din America de Nord, dar care s-a răspândit rapid în Europa, inclusiv în România și Republica Moldova. Planta preferă zonele abandonate, terenurile virane, marginile drumurilor, dar se dezvoltă și în terenuri agricole și grădini. Este caracterizată prin vigoare robustă, adaptabilitate superioară, randamente mari de semințe și dispersie rapidă.

În ultimii 200 de ani, ambrozia s-a răspândit în peste 80 de țări. Ambrozia răsare în aprilie, la o temperatură a solului de 8-10°C. Înflorirea are loc de la sfârșitul lunii iulie până în octombrie, semințele se coc în septembrie-octombrie. Studii au demonstrat că densitatea de semințe reținute în sol este extrem de mare - randamentul per plantă poate ajunge până la 62.000 de semințe, iar numărul de plante este de 300–690 plante/m². Semințele cad cu ușurință la sol și sunt transportate de curenții de apă și de vânt, de animale și de oameni. Polenul de ambrozie poate fi transportat de vânt la zeci de kilometri, ridicându-se la o înălțime de până la 5000 de metri. Durata de conservare a semințelor în sol este de peste 40 de ani.

Iată de ce luna **iunie** este critică pentru controlul vegetativ al plantei. Dacă ambrozia este eliminată acum, nu mai produce polen în august.

În Republica Moldova, ambrozia este una dintre cele mai invazive plante și este răspândită în majoritatea raioanelor. Aceasta crește spontan pe terenurile agricole, grădinile gospodăriilor individuale, culturile cerealiere, de floarea-soarelui și produce mari cantități de polen, începând cu mijlocul lunii iulie, în funcție de condițiile climatice și se încheie spre sfârșitul lunii septembrie.

Cum devii sensibil la polenul de ambrozie?

Ambrozia produce mult polen care conține multiple fragmente extrem de alergizante. Persoanele foarte sensibile pot fi afectate chiar de 1-2 grăunciori de polen/m³. De obicei, alergiile la polen sunt cauzate de expunerea la polenul de

ambrozii pe parcursul mai multor ani (3-4), astfel că simptomele de rinită alergică apar la copii cu vârsta în jur de 4-5 ani. În unele cazuri, chiar și copii de 6 luni prezintă rinită alergică indusă de ambrozia.

Principalele simptome includ:

- afectarea mucoasei nasului și a ochilor (rinoconjunctivită), manifestată prin strănut, prurit în zona nasului și al ochilor, înroșirea și edemul mucoaselor, lăcrimare;
- accese de astm bronșic cu episoade de tuse, respirație dificilă, wheezing (respirație șuierătoare);
- afectarea pielii cu leziuni de urticarie, mâncărime și edem dureros al țesuturilor profunde, care afectează mai frecvent zonele în jurul gurii, nasului, ochilor;
- Oboseală cronică, scăderea capacităților de concentrare;
- șocul anafilactic – cea mai severă formă de reacție alergică, cu debut brusc ce poate duce la deces prin obstrucția căilor aeriene și colaps vascular ireversibil. Șocul anafilactic reprezintă o urgență medicală.

De ce ambrozia a devenit o problemă de sănătate publică?

- Rata crescută a alergiilor: peste 15-20% din populație este sensibilă la polenul de ambrozia în zonele afectate.
- Costuri mari pentru sistemul medical: tratamente antihistaminice, consultații alergologice, concedii medicale.
- Afectarea productivității: oamenii lipsesc de la muncă sau au randament redus în sezonul alergic.
- Calitatea vieții scade semnificativ pentru persoanele afectate.

Diagnosticul de alergie la polenul de ambrozia se face prin: testare cutanată prick – identifică reacția alergică locală, dozarea IgE specifice în sânge, spirometrie – pentru pacienții cu suspiciune de astm.

În luna iunie, profilaxia împotriva alergiei la Ambrozia artemisiifolia este esențială, deoarece urmează perioada de polenizare intensă (august–octombrie). Iunie este momentul ideal pentru intervenții preventive, atât la nivel medical, cât și ecologic.

Iată câteva sfaturi pentru a diminua din gravitatea simptomelor:

- reduceți perioada aflării în aer liber între orele dimineții, atunci când se eliberează cele mai mari cantități de polen în aer;
- faceți duș și schimbați-vă hainele după ce veniți de afară;
- spălați-vă frecvent pe față și pe mâini;
- țineți ferestrele închise atât acasă, cât și la serviciu, în mașină mai ales în perioadele cu vânt puternic;
- luați medicația necesară contra alergiei cu 2-3 săptămâni înainte de debutul sezonului de polenizare;

- spălați regulat animalele de companie pentru a limita posibilitatea ca acestea să aducă polen de ambrozie în interior;
- instalați filtre HEPA în aparatele de aer și purificatoare de aer.
- evitați uscarea hainelor afară, particulele de polen se pot prinde de ele;
- purtați ochelari de soare pentru a împiedica un contact prelungit al polenului cu zona ochilor, măști (FFP2 – util în sezonul de polen);
- implicați-vă activ în nimicirea ambroziei până la înflorire;
- faceți un consult alergologic și evaluați riscul alergic dacă ați avut simptome alergice vara/toamna trecută;
- solicitați teste cutanate sau dozare de IgE specific pentru polenul de ambrozie;
- confirmarea diagnosticului în iunie permite inițierea timpurie a tratamentului preventiv;
- la recomandarea medicului alergolog, începerea din iunie a tratamentului poate reduce severitatea simptomelor din august!

Agencia Națională pentru Sănătate Publică solicită implicarea activă a autorităților publice locale, sectorului privat și a populației în realizarea măsurilor de prevenire, combatere și distrugere a acestei plante în spațiile publice, pe teritoriile adiacente întreprinderilor de stat și celor private, dar și în sectoarele particulare din teritoriu deservit, etc. Metodele de combatere sunt:

- *Mecanice sau manuale* – (discuire, cosire, smulgerea manuală, etc.), se impune tăierea cât mai joasă a plantei (*de la suprafața solului*) de 4-5 ori în perioada de vegetație, pentru prevenirea formării noilor inflorescențe, până la eradicarea totală a buruienii.
- *Chimice* – aplicarea erbicidelor (utilizarea produselor de uz fitosanitar omologate și incluse în Registrul de stat al produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților).

Important! Lucrările de aplicare a erbicidelor se efectuează în coordonare cu specialiștii Direcțiilor raionale pentru agricultură și alimentație și/sau cu specialiștii subdiviziunilor teritoriale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

Ambrozia artemisiifolia nu este doar o buruiană de câmp, ci un inamic major al sănătății publice. Combaterea ei necesită intervenție sistematică și colaborare între cetățeni, autorități și sistemul medical. Iunie este o lună decisivă pentru prevenirea simptomelor alergiei la ambrozie. Prin controlul vegetației, pregătirea medicală și informare, putem reduce semnificativ severitatea bolii în lunile următoare

În Republica Moldova, pentru neîndeplinirea de către persoanele responsabile de gestionarea terenurilor a măsurilor de combatere a buruienii ambrozia, aceștia sunt pasibili de răspundere Contravențională, fiind sancționați cu amendă conform art. 117 și art.189 din Codul Contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008.